

VILÁG OSSZÁG

Kolozsvár
1946 január 10

Felelős főszerkesztő: BALOGH EDGÁR

Csütörtök
III. évfolyam, 7. szám

Nagyobb igényeket!

Írta: BENEDEK MARCELL

száz esztendővel ezelőtt keserű szatirában szólta ki Petőfi Sándor a magyar nép neml igénytelenységét. „Szerény állapot itt nek — nem kér szénát, abrakot“...

száz esztendő alatt mégis csak engedek elbő a veszedelmes szerénységéből. csak értelmiségünk, hanem a nép is követeli a maga szellemi táplálékát. — abból ítélve, amit itt Erdélyben látunk — azt mondhatjuk, hogy a munkásság és a falu népe hamarabb tért magához hosszú éveken át rákényszerített szellemi impulzusból, mint az értelmiség. A szorosan vett kulturális téren a felnőttek sokadatu tudásvágya, a gyermekek fejszobolókba özőnlése, irodalmi és művészetén a gyakori műkedvelő-előadások, művészes esték, s azok a falusi fonók, ahol ma is boldogan hallottam a résztvevőket látva felolvasni valamí jó könyvből, verket szavalni vagy énekelni... mindez a vall, hogy részben teljesült is már az kívánság, amelyet cikkem címében hantottak.

Részben teljesült... de csak igen-igen kis részben. Mert kívánságom végtelenül kért, s azonkívül olyan szerényten, milyen szerénynek Petőfi a száz évvel ezelőtti magyar lelket írja le. Ami a fasiszta rom levetése óta eltelt ötnegyed év alatt kulturális tekintetben történt, az igen sok riharos időkhöz és az elszívott háborus pusztuláshoz képest, de csak igen-igen kevés mértékben kezdte annak, amire nekünk életbevágó szüksége és emberi méltóságban jogos igénye van.

„Szüksége van — nem pusztán a negyedik gimnázium elvégzését igazoló bizonyítványra, amellyel esetleg postás vagy finánciát, hogy a falusi lététől megszabaduljon eredetéről megfellebbezzék, osztályáról elszakadjon, amint ez eddig a több-kevebb iskolát végzett emberrel rendszerint megtörtént. Szüksége van, igen, arra a lehetőségre is, hogy bármilyen eldugott faluban, bármilyen szegény családból származik, megérezhesse a legnagyobb iskoláit, ha lehetősége alkalmassá teszi erre. Jogos követelése, hogy ezekben az iskolákban közösen vagy annál is gyengébb elmék ne fogadják el a helyét csak azért, mert városban vagy jobb módú családból születtek. De ha megint a falusi embernek, akkor is szükség és emberi igénye van arra, hogy a népek békés versenyében az eddiginél sokkal mélyebb és általánosabb tudással vegyen részt. Ez a békés verseny is a harcok egy újabb és újabb fázisa, ami ebben a jövőben helyesen érzik ezt azok a községek, amelyekről azt olvassuk az újságban, hogy maguk vállalják tanítóik eltartását, amíg eről az állam nem gondoskodik.

De a műveltséghez való jog mellett van egy nem kevésbé fontos jog, amelyre szentígytelen igényeket kell támasztani: az élet szépségéhez való jog. Miért menekülnek a négy gimnáziumot végzett emberek a faluból, miért igyekeznek a gyári munkás „értelmiségi“ pályára: nevelni gyermekét — még most is, amikor az értelmiség nagy része sokkal rosszabb helyzetben van a munkásnál, a földművesnél? Persze, sok része van ebben a régi, urhatnám felfogásnak, amely csak a nadrágos embert becsülte meg, s amely az ösztönökben nem vész ki oly gyorsan, mint kellene. De, tudatosan vagy öntudatlanul, része van annak is, hogy az ember az élet szépségére törekszik. Az a sok szépség, amit a könyv, a színház, a zene, s a művészet táblt ága, az otthon bevezetése, a városi élet civilizálójája a leggyorsabb értelemes embernek is megadott, magyarszt zárva volt a munkás és még inkább a falusi ember előtt. Amint zárva, hogy a legtöbbjük odát sem juthatott el, hogy megtudja: mi az, amitől megfosztottak?

Ez az oka annak, hogy a nép igényel még mindig túlságosan szerényen: még nem nyitották fel a szemét, nem tanították meg arra, hogy mennyi szépséget termelt az emberi tehetség, aminek élvezéséhez neki is joga van. Hogy ezt a jogát érvényesíthesse: tanításra és tanításra van szüksége. A mai technika — ha a háborus feltárlása után

Szakasits Árpád, a magyar szociáldemokraták vezére üzeni:

Az erdélyi magyarság haladjon a Magyar Népi Szövetséggel a román demokrácia oldalán

BUDAPEST, január hó. (Kiküldött munkatársunktól). Szakasits Árpád magyar miniszterelnökhelyettes, a Magyar Szociáldemokrata Párt vezére parlamenti szobájában fogadott. Itt kértük meg, hogy a Romániai Magyar Népi Szövetség központi lapjának, a Világosságnak nyilatkozzék a magyar demokrácia útjáról, szelleméről, továbbá arról, hogyan látja a magyarországi demokratikus népi egység egyik vezére a romániai magyar nép egységének kérdését?

— A magyarországi népi egységet Nemzeti Függetlenségi Frontnak hívjuk — kezdte nyilatkozatát Szakasits Árpád — és azt a háboru alatt a Magyar Kommunista Párttal, továbbá a Független Kisgazda/Párttal közösen hívtuk életre. 1944 március 19-e után ezt a szövetséget kimélyítettük és megerősítettük. Később csatlakozott ehhez az arevonal-

hoz a Nemzeti Parasztpárt, valamint a katolikus és a református politikai szervezet is.

— Amilyen hit és bizalom kellett az elinduláshoz — folytatta —, olyan mély reménységre volt szükség a munka folytatásához. Magyarország ma a népi demokrácia jegyében halad. Természetes azonban, hogy népi demokráciánk a mai lehetőségek között még nem alakulhatott ki. Mindennél bizonyosabb azonban, hogy ha a gazdasági nehézségeket leküzdöttük, elindulunk a jobb jövő felé.

— A tiszta demokrácia — tette hozzá — emelt hangon Szakasits Árpád — annál is inkább érdeke az országnak, mert csak így nyerhetjük meg szomszédaink bizalmát. Csak így alakulhat ki a Dunamédenre emelkedettebb légkör, amely lehetővé teszi a magasabb egység megteremtését. Reméljük, hogy a Romániai

Magyar Népi Szövetség nagy tömegei ebben tökéletesen egyetértenek velünk. Ők ott, a magyar demokrácia pedig itt építse a nagy híd pillérét.

Szakasits Árpád most feláll. Szemüvege mögül ránkvillan meleg szeme és nagyon meleg hangon a következőket mondja:

— Ha üzenünk valamit, azt üzenjük, hogy az erdélyi magyarság a Magyar Népi Szövetséggel haladjon a román demokrácia oldalán!

Ezzel a beszélgetés be is fejeződött. A még ma is sok sebből vérző Magyarországot ezernyi gondja között sok a tennivalója Szakasits Árpádnak. Búcsuzunk. Meleg, szeretetteljes kezesorítását és emelkedett gondolatvilágából egy darabot azonban magunkkal hoztunk.

SOMLYAI LÁSZLÓ

A világ békéjének alapjait rakják le az Egyesült Nemzetek londoni konferenciáján

„A békecsinálók a világ minden tájáról özönlenek London felé“ — kiáltották a rikkanások az angol főváros utcáin az Egyesült Nemzetek konferenciájának előkészületeiről beszámoló napilapok főcímét s valóban óránként érkeznek meg a londoni pályaudvarok és repülőterekre a delegációk a békeelőkészítő nagy közgyűlésre. A Szovjetunió küldöttségét — mint ismeretes — Visszski, a külügyi népbiztos első helyettese vezeti és száz tagból áll.

A második legnagyobb delegációt, 94 tagból állót, az Egyesült Államok küldték ki a közgyűlésre. A küldöttség vezetője, Byrnes külügyminiszter, most indult el London felé, a többi kiküldöttek pedig már néhány nap óta az angol fővárosban tartózkodnak.

Ma, szerdán tehát 50 nemzet külügyminisztere tartózkodik Londonban, hogy jelen legyen a békeelőkészítés nagy

munkájának kezdetén, mikor Attlee, a brit birodalom miniszterelnöke köszönti az Egyesült Nemzetek Szervezetét.

Ez a közgyűlés, s általában az Egyesült Nemzetek Szervezete elsősorban azt a célt szolgálja, hogy a világot érdeklő ügyekben a kisállamok is hallathassák szavukat és hozzájárulhassanak a döntésekhez. Egyik angol lap nagyon találóan állapította meg a minap, hogy a világ problémáinak nemcsak a három nagyhatalmat kell terhelniük, de kötelessége, sőt joga ezek megoldásában résztvenni a kismemzeteknek is.

Természetes, a londoni közgyűléstől nem egyes kérdéskomplexumok megoldását kell várunk — bár nem kizárt dolog, hogy egy-egy problémát éppen itt oldanak majd meg —, hanem általános, a világot átfogó feladatok véghezvitelét. Így szóba kerül majd az atomenergia ellenőrzése, melyet a moszkvai határozatok

értelmében a három nagyhatalom nevében Attlee brit miniszterelnök terjeszt be, de szó lesz a világ gazdasági helyzet megjavításáról, az éhínséget szenvedő államok megsegítéséről és ezzel kapcsolatban az UNRRA szervezet kiszélesítéséről és a világ élelmiszerkészleteinek igazságosabb elosztásáról is.

Emellett az alatt az egy hónap alatt, ameddig a közgyűlés előreláthatólag tartani fog, a külügyminiszterek számtalan más problémát is megtárgyalhatnak egymásköztt. Hogy csak egy példát mondjunk: körülbelül egy hete tartózkodik már Negrin, a spanyol köztársasági kormány volt elnöke Londonban, hogy a Franco-rendszerrel való diplomáciai szakitást szorgalmazza a nagyhatalmak külügyminisztereinél.

Az emberiség érdeklődése jogos és érthető tehát az 51 nemzet londoni találkozására irán.

F. Z.

Byrnes nyilatkozott az Egyesült Nemzetek szervezetének működéséről

NEWYORK, január 8. (Rádió) Washingtonból való elutazása előtt Byrnes nyilatkozott az atomenergia kérdéséről. Kijelentette, hogy az Egyesült Államok szükség esetén vétőjogukat használják, hogy érdekeiket megvédjék az atomenergia-bizottság javaslataival kapcsolatban.

Byrnes kijelentette, hogy elméletileg az atomenergia bizottság azt is kérhetné Amerikától, hogy közölje az atomenergia összes titkait és ezek gyakorlati felhasználására vonatkozó adatait. Ennek a bizottságnak azonban az amerikai külügyminiszter szerint nem az a feladata, hogy az atomenergia titkát vizsgálja, hanem annak ellenőrzése, hogy ezt az erőt ne háborus célokra használják fel.

— Nem az a kérdés, hogyan készül az atombomba, hanem hogyan lehet azt ellenőrizni a béke érdekében — jegyezte meg a külügyminiszter.

Végezetül kijelentette Byrnes, hogy az atomenergiát ellenőrző bizottság csak ja-

vaslatokat tehet s javaslatai fölött az Egyesült Nemzetek Tanácsa dönt. A Tanácsnak pedig az Egyesült Államok is tagja. Az Egyesült Államok beleegyezése nélkül semmiféle javaslat sem emelkedhetik.

Moszkvába repültek a bolgár kormány vezetői

MOSZKVA, január 8. (Rádió) Timou Georgieff bolgár miniszterelnök Sztalin külügyminiszter és a belügyminiszter kíséretében Moszkvába repült. A moszkvai repülőterén Molotov szovjet külügyi népbiztos fogadta a bolgár kormányfőket.

Röviddel ezután Sztalin vezértábor nagy kihallgatáson fogadta Bulgária miniszterelnökét és a kíséretében lévő minisztereket.

Szóiban egyébként megszakadtak a bolgár kormányuk a moszkvai értekezlet határozatait értelmében való kibőví-

tik határozattá. Az Egyesült Nemzetek szervezetének alapokmánya értelmében sem a teljes ülés, sem pedig valamilyen bizottság nem kényszeríthet egyetlen államot sem titkainak kiadására.

téséért folytatott tárgyalások. A bolgár ellenzéki pártok, amelyek nevében Petkoff, az agrárpárt főtitkára tárgyalt, ugyanis túlzott követelésekkel léptek fel. Azt kérték, hogy a nemrég megtartott választások eredményét semmisítsék meg. Ezek a választások ugyanis szerintük nem voltak szabadok és kérték, hogy új „szabad“ választásokat írjanak ki.

A kormány az ilyen követeléseket elfogadhatatlannak tartotta és a tárgyalásokat megszüntette.

postai, rádió, film, könyvkiadás ismét táplálásra áll — a legelhagyottabb faluban is lehetővé teszi a kultúra elcsúszását és a művészet élvezését. Tanítás és tanulás, nevelés és nevelődésre való hajlam kérdése az egész.

De készülni már most kell arra a nem távoll időre, amikor a technika helyreállása lehetővé teszi szerénytelen szépségigényeink kielégítését. Azért oly bonyolult, sokrétű ez a kérdés, mert azok, akikre a tanítás és nevelés hivatása vár, s azok, akik csak tanu-

lás-nevelődés útján juthatnak el jogalkhoz, sok tekintetben a régi mérgező hatás alatt állnak még. Talán lesz alkalom, hogy részleteiben is megmagyarázzam, hogyan képelem népünk magyar igényeinek fel-élesztését és kielégítését.

Szerkesztés
1946 Jan. 9
Főszerkesztő: J. J. J.
Pályafelügyelő: P. P. P.
Szerkesztő: S. S. S.
Szerkesztő: S. S. S.
Szerkesztő: S. S. S.

HIREK

A napról napra
31 perckor és
16.12 órakor
nyugszik.
A holdról napra
3.33 órakor és
13.17 órakor
nyugszik.

VILAGOSSÁG

A Romániai Magyar Népi Szövetség központi napilapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7. Tárbeszélő 258

Az UNITARIUS EGYHÁZ KÉPVISELŐ TANÁCSA az egyház nevében mély megilletődéssel tudatja, hogy

JÓZAN MIKLÓS

PÜSPÖK

53 évi lelkes és 5 évi püspöki hű és buzgó egyházi szolgálat után 1946 január 7-én délelőtt fél 10 órakor, 77 éves korában, elhunyt.

Mint „hű pásztor legeltette Istennek seregét, mely az Ő gondviselésére bízott”. Nehéz és válságos időszakban állott az egyházunk élén. De apostoli kitartással és Istenben bízó hittel vette fel és végezte a nehéz munkát. Földi pályája után elmondhatta: „Atyám, én dicsőítettelek téged a földön: elvégeztem a munkát, amelyet reám bízál... most te dicsőíts meg engem, Atyám, te magadnál...”

Aldott emlékével kegyelettel őrzi egyházunk! Legyen csendes nyugalma!

Temetése folyó év január hó 11-én, pénteken délután 3 órakor lesz a kolozsvári egyházközség templomából.

FELHÍVÁS ELŐFIZETŐINKHEZ!
Tisztelettel felhívjuk mindazon előfizetőink figyelmét, akiknek előfizetése lejárt, hogy a további előfizetési díjakat kiadóhivatalunk előfizetési osztályával sürgősen rendezzék.

SZOLGÁLTATOS GYÓGYSZERTÁRAK:
Egyszerű (Szabadság-tér 10), Demeter (Mócsok-utca 2), Hargita (Horea-ut 1), Cseresznyés (Malinovsky-tér 13). Egész éjjeli szolgálatban: Demeter (Mócsok-utca 2) és Cseresznyés (Malinovsky-tér 13).

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSEG IV. kerületi szervezetének második tagozata csütörtökön délután 5 órakor nagygyűlést tart a hídelvel református paróchia üléstermében. A nagygyűlésen az országos központ kiküldöttje fog beszámolni az elmúlt év politikai és szervezeti eseményeiről, ismertette a Magyar Népi Szövetség célkitűzéseit. Az előadást felszólalások és megbeszélés követi.

UJ DÉLSZLÁV HETILAP MAGYARORSZÁGON. „Novi Svet” címmel a magyarországi antifasiszta szlávok frontjának pécsi csoportja hetilapot indít. A lap főszerkesztője dr. Lasztics Szevetóvár görögkeleti lelkész, az antifasiszta front főtitkára lesz.

2000 PÁR BAKANCS A FÖLDMŰVESEKNEK. A Magyar Népi Szövetség és az Ekés Front kolozs megyei szervezete az elmúlt év októberétől kezdődőleg hatósági áron kétezer pár bakancsot osztott szét az erre legjobban rászoruló falvak lakossága közt. A kiosztásra került bakancsokból a MNSZ falusi tagjai 382 pár lábbelit kaptak.

FEKETE LISTA. A szibói járásbírósa mint uszorbírósa 203-1945, számú ítéletével Fehér T. István szibói kereskedőt árdragításért 50.000 lej pénzbírságra ítélte.

FELHÍVJUK az összes III. kerületi utcabiztosokat, hogy január 10-én, csütörtökön délután 6 órakor a III. kerületi rendőrségen fontos megbeszélésre jelenjenek meg. A III. kerületi rendőrkapitány-ság.

(*) A VIZ- ÉS VILLANYSZERELŐ KISIPAROSOK SZAKSZERVEZETE január hó 11-én, pénteken délután 5 órakor taggyűlést tart. Minden tag megjelenését kéri a vezetőség.

Román nyelvoktatás

nyers módszerrel, tanulás nehézsége nélkül, nyelvtan mellőzése nélkül. Expressz-kurzus. Esti tanfolyam.

KERESZTES

Horea-ut 25.
4-7-ig.

Munkás mozgóban:

A legújabb amerikai filmszínház! Premier!

Az első bűn

Főszerepben: Linda Darnell, John Payne és Roland Young.

Pazar kísértő műsorral!

Előadások kezdete 3, 5 és 7 órakor.

Következő műsorunk január 11-től:

Sok hűhó Emmaért.

UJ TANKÖNYVEK. Az iskolák a közel-múltban sokat küzdöttek a tankönyvháttal. Örömmel hívjuk fel a figyelmet három, miniszteri engedéllyel most megjelent jó tankönyvre. Szentmiklósi Ferenc és dr. VITA Zsigmond I. g. o. „Magyar olvasókönyve” a mesék és mondák világán át vezet a gyermeki és családi élet körébe a felelőtlenséget, összetartás és felelősség jelszavát megfogalmazva a szülői és testvéri szeretet melegeit árasztva és táplálva. Petőfi: „János vitéz” c. verses elbeszélésének bő részletével záródik a könyv. Ugyanezen szerzők „Magyar nyelvtanát” a középiskolák I. és II. elemi iskoláink V., VI., VII. osztálya használhatja. Rendszeres, szemléletes, nagyon egyszerű és könnyen érthető, a legújabb módszertani szempontoknak mindenben megfelelő mesteri feldolgozásban nyújtja a könyv a teljes magyar nyelvtant és az általunk is használtan forgatható, a Magyar Tudományos Akadémia által megállapított helyesírási szabályok kiadását és szójegyzékét. Erdélyi Gyula és Nemes János ABC-je a modern pedagógia és tankönyvszerkesztés kívánalmainak megfelelően, nagy gondot, művészi illusztrációkkal és gazdag, okosan összeválogatott olvasmányanyaggal ellátott, igaz baráti utmutatója a gyermekeknek a betűk ordejében. A tankönyveket a nagyenyedi Bethlen-nyomda hozta forgalomba.

KESZÜLNEK AZ UJ GAZDASÁGI TÖRVÉNYEK. Bukaresti tudósítónk jelenti: A kormány szorgalmasan dolgozik az új gazdasági törvények előkészítésén, amely törvényeket még január 15-ike előtt életbe kíván léptetni. Az egyik törvény szerint kereskedelmet csak az folytathat, akinek saját üzlethe-lyisége van és az összes adót kifizette. A másik készülő törvény a gazdasági szabotázs megakadályozásáról szól, a harmadik pedig az árak valóssá (realissá) való tételét célozza. A készülő törvény értelmében a kereskedők a jövőben árszükségletüket csak társulással, közös alapon szerezhetik be reális árak mellett és így áruikat a hivatalosan rögzített árakon lesznek kötelesek forgalombahozni.

(*) A FODRASZMESTEREK ÉS ROKON-SZAKMAK rendkívüli közgyűlést tartanak január 10-én délután fél 4 órakor. Tekintettel a napirend fontosságára, a megjelenés kötelező. Elnökség.

(*) HALALOZÁSI HIR. Stránszky József lakásmenter 87 éves korában meghalt. Temetése 9-én délután 3 órakor a temetői kápolnából lesz. A gyászoló család.

MEGHÍVÓ.

A SOCIETATEA ANONIMĂ PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ ZILAH, 1946 évi január hó 20-án délelőtt 11 órakor tartja Zilahon Fabrica-utca 7 szám alatti téglaipari irodahelyiségében évi rendes közgyűlést.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1944-45 üzleti évről. 2. Zárzáradások megállapítása. 3. A lemondással megüresedett igazgatósági és felügyelőbizottsági tagsági helyek betöltése. 4. Határozat a felmentvények tárgyában. 5. Alapítókeime-les és a részvényeknek pengéről lej értékre való kicserélése. 6. Indítványok. Mérlegszámla 1945 évi április hó 1-én. Vagyon készpénz P. 133.154.80, áruszámla P. 160.150.00, adások P. 5028.36, összesen P. 293.333.16. Teher: Részvénytörke P. 100.000, tartalékalap P. 18.300, hitelezők P. 179.980, nyereség 1944-45 évben 53.16, összesen P. 298 ezer 333.16. Az igazgatóság.

Román-magyar miniszteri találkozó Temesvárott

TEMESVÁR, január 8. Gheorghiu-Dej közlekedési miniszter a napokban találkoztott Temesváron Gerő Ernő magyar közlekedési miniszterrel, akivel a két ország közötti vasúti összeköttetés alapvető kérdéseit tárgyalta meg. Rövidesen két ország vasúti technikai szakértői tartanak részletes megbeszélést Aradon.

Helyreállítják a Kolozsvár-Nagyvárad közötti műutat

BUKAREST, január 8. A közlekedési minisztérium elhatározta, hogy ennek az évrnek a tavaszán — mihelyt az időjárás lehetővé teszi — szonnal megkezdik a Kolozsvár és Nagyvárad közötti műút helyreállítását, amely a háboru folyamán súlyos rongálódásokat szenvedett. A helyreállítási munkákat három szakaszban egyidejűleg hajtják végre anélkül, hogy ezen a fontos közlekedési útvonalon a forgalom korlátoznák.

Megkezdtek besorolt tanítóink novemberi fizetésének kiutalását

KOLOZSVAR, január 8. A kolozsvári magyar tankertületi főigazgatóságon közölték, hogy a mai napon megkezdődött a besorolt északkeletmagyar tanítók november havi illetményének kifizetése. A decemberi és januári illetményekre vonatkozólag még nem érkezett semmiféle miniszteri utasítás.

Horthy Miklóst háborus bűnösnek kiadják Jugoszláviának

LONDON, január 8. (Ofpress) Nürnbergből érkező jelentés szerint Horthy Miklóst, Magyarország volt kormányzóját, a németországi amerikai megszálló hatóságok állítólag szabadonbocsájtották, ismét letartóztatták. A letartóztatás Jugoszlávia sürgős kérésére történt. Horthyt Jugoszlávia kérésére Belgrádba szállítják, ahol mint háborus bűnös, katonai törvényszék elé állítják. A vádat Tito marsall-kormányja emelte a volt kormányzó ellen. A jugoszláviai vád szerint Horthy Miklós bűnös a háboru folyamán, a Bácskában a jugoszláv katonák ellen elköve-

tett kegyetlenkedések eltűréséért és főleg az 1942. évben, Uvidéken a szerb és a zsidó lakosság ellen elkövetett kegyetlenkedésekben.

Horthy volt kormányzó a magyar kormány kérésére még május hónapban letartóztatták — mint háborus bűnös — németországi szövetséges megszálló hatóságok, majd nemrég szabadlábra helyezték azzal a kötelezettséggel azonban, hogy a nürnbergi törvényszék előtt a háboru német főbűnösök perének tárgyalásán mint tanúnak meg kell jelennie.

Bernard Shaw

nem nyugszik: legutóbb a Times hasábjain felszólította az angol kormányt az új angol ébc haladéktalan kidolgozására és az angol helyesírási korszerűsítésére. Jellemző, hogy e régóta szűkséges reformot egy mathuzsálemi aggyastyan szorgalmazza, Bernard Shaw, aki hosszú életében már számtalanszor tört borsot a „szigeti képmutatók” orra alá. Ha sürgetésének lesz fogantatja, akkor megérhetjük, hogy például Maugham nevével valahogy Maom, vagy Móm formájában, a Times pedig Tájsz-ként látjuk viszont.

A KORMANY ELHÁRITJA AZ IPARI TERMELES UTJABOL AZ AKADALYOKAT. Bukaresti tudósítónk jelenti: Az összes olyan romániai iparvállalatok, amelyek havi statisztikai levelet kaptak, kötelesek azokat 3 példányban kitöltve minden hónap negyedik napjig az illetékes iparfelügyelőséghez benyújtani. A kimutatásoknak az előző hónapra vonatkozó adatokat kell tartalmazni. Azok az iparvállalatok, amelyeknek vezetői megállapítják, hogy az előző két hétben nem fogják tudni tevékenységüket a kidolgozott mintaterv szerint folytatni, vagy jelenlegi termelési kerületeket fenntartani, kötelesek ezt a körülményt az iparügyi minisztérium iparügyi igazgatóságának táviratilag vagy távbeszélőn azonnal bejelenteni, részletesen közölve egyben a gátló körülményeket is, mint amilyenek szén-és nyersanyaghiány, szállítási akadályok, tartalék alkatrészek hiánya vagy mások. Egyidejűleg bejelentendő a kényszer-üzemelés elválasztási időtartama is. A minisztérium a maga részéről azonnal erőlyes rendszabályokat fogantatott az ipari termelés gátló akadályok elhárítására.

SZINHÁZ ÉS MOZI

A KOLOZSVARI ALLAMI MAGYAR SZINHÁZ MÜSORA:

Január 9-én, szerdán este 6 órakor: Bob herceg. Krémer Mancsi fellépésével.

Január 10-én, csütörtökön: Bob herceg.

Január 11-én, pénteken: Bob herceg.

A kolozsvári Allami Magyar Színház előadásaira jegyelvétel mindennap délelőtt 10 óra között, délután pedig 3 és 4 óra között a Józsa Béla-Athenaeum könyvesboltjában, Szabadság-tér 12 alatt.

KOLOZSVARI MOZIK MÜSORA:

CAPITOL-MOZGÓ: Afrikai vőlegény. (3, 7, 9).

CORSO-MOZGÓ: Egy szív megáll. Karán Nagy István. (Fél 3, fél 5, fél 7 és fél 9). Jegyelvétel délelőtt 11 órától.

ROYAL-MOZGÓ: Magdolna. Harsányi Zsolt világhírű regényéből készült film. (3, 7, 9).

SELECT MOZGÓ: Franciaország hőskönyve. A normandiai partraszállás, Cherbourg, Caen és Páris fejszabadítása. Erdeti angol felvételek a frontokról. (3, 7, 9).

URANIA-MOZGÓ: Menekülő ember. (3, 7, 9).

MUNKAS-MOZGÓ: Az első bűn. A legnagyobb amerikai filmszínház. Nagy kísértő műsor. (3, 5, 7, 9). Következő műsor január 12-től: Botrányok nélkül.

Szállításokat teherautóval
Molnár Endre
szállítási vállalata 3 és 5 tonnas gépkocsikkal a legpontosabban végez.
Telefon 863.

5-ik osztály

január 5-től 31-ig.
Itt az alkalom, hogy milliókat nyerjen!

Megkezdik a liszt kiosztást

Pénzhiány miatt nem tudják kiváltani a Kolozsvár részére kiutalt cukrot

KOLOZSVAR, január 8. A közellátási hivataltól nyert értesülésünk alapján közöljük, hogy holnap, csütörtökön, megkezdik a liszt kiosztást. Ez alkalommal minden kolozsvári lakos fejenként másfél kiló lisztet kap a cukorjegy 8. számú szelvényére. A másfél kilónyi lisztmennyiség hat napra szól. Amennyiben időközben az utban lévő kukoricaszállítvány megérkezik a malmok is zavartalanul őrlhetnek, a jövőben a kenyérliszt mellett ugyanannyi kukoricalisztet is osztanak, amit a kenyérfejadaghoz számítanak.

Ugyancsak a közellátási hivatalban közölték, hogy a Kolozsvár részére kiutalt nagyobb mennyiségű cukrot, melyből fejenként mindenki egy fél kilót kapna, nem tudják a marosvásárhelyi cukorgyártól leszállítani, mert — nincs pénz! Az új cu-

korarak szerint ugyanis 500 millió lejt kellene kifizetni a cukorért. Ekkora összeggel azonban az INCOOP, amelynek a cukrot át kellene vennie, nem rendelkezik, a város pedig szintén nem tud ekkora összeget előteremteni. Megpróbálták a „Banca Româneasca”-tól kölcsönbe felvenni a szükséges összeget, a bank azonban csak kilogrammonkénti 300 lejese kamatra lett volna hajlandó kölcsönt adni. Ezt a város nem fogadta el, mert a törvények értelmében a cukrot egy lejjel sem szabad drágábban adni, mint a hivatalosan megállapított ár.

Az elszomorító helyzetben most olyan formán próbál segíteni a város vezetősége, hogy a gazdasági beszerző és ellátó csoportokhoz, szövetkezetekhez, intézményekhez és a kereskedőkhöz fordul azzal

a kéréssel, hogy előlegezzék a cukor árát. Egyelőre még nem lehet tudni, hogy ez az akció milyen eredménnyel fog járni.

Véleményünk szerint azonban sokkal egyszerűbb volna, ha a marosvásárhelyi cukorgyártó hitelbe szállítaná le a cukrot Kolozsvárnak, mondanék egyheti visszafizetési kötelezettség mellett. Elvégre mégsem képzelték el az, hogy Kolozsvár városa megszökik a fizetés elől.

Ezzel kapcsolatban a közellátási hivatal felhívja a gazdasági ellátó csoportokat, intézményeket, internátusokat, árvaházakat, szövetkezeteket figyelmét, hogy a legközelebbi időben belülről jelentkezzenek a Plugarul szövetkezetnél (Horea-ut 40) és fizessék ki a részükre kiutalt cukor árát. Hogy kinek mennyit kell fizetni, azt a Plugarul szövetkezetnél tudhatja meg.

SZABÓ BÉNI

Józan szavait figyeltük vasárnap délután a Magyar Népi Szövetség elnökségi értekezletén. Egyik Székely irónk szavaira emlékezünk, aki immár közel egy évtizeddel ezelőtt szegzezte le egy végzetes magyar úri politika erdélyi kifejezőivel szemben, hogy az élen állókból mindössze ketten képviseljék igazán a sokat emlegetett népet: Márton Aron és Szabó Béni. A csiki földművescsaládból származó püspök ma közöttünk hirdeti a béke építő igéit, s ime, megszólalt Szabó Béni is, közös felelősséget vállalván a föld ajól, az illegális MADOSZ soraival népek élére állt demokráta vezetőkké.

A felszabadulás óta csöndes visszavonultságban élt népi politikusnak, Szabó Béni brassói szücsmesternek ideje és alkalmat volt arra, hogy higgadtan tételeket alakítson ki rohanó napi dolgairól s a kellő időben kellő súlyjal álljon be az új idők úttörő harcainak közé. Amiket elmondott a Magyar Népi Szövetség elnökségén egybegyűlt közéleti férfiak színe előtt, abban volt bíráló, volt tanácsadás, volt kérdésfeltevés is, de mindezeket túl elsősorban és legfőképp: a romániai magyar nép egységének, demokratikus összetartásának, nemzeti sorsvállalásának feltétele.

— Mindent el kell követni, hogy a magyarság egysége ne bomoljék meg és hogy az minél teljesebben kiépüljön — ez volt az alap gondolat s ehhez illeszkedett mindaz, amit Szabó Béni közéletünk vezetői közül ma megkíván: a tisztogatási munkákat befejezése, minden becsületes magyar embernek az építőmunkába való bevonása, a gazdasági, szociális és kulturális célok mindenki számára könnyen megérthető meghatározása, egy világrézeti kérdésen felülmúló nemzetiségi politika kifejítése, a magyar intézmények felvirágoztatása és a magyar közügyek pénzügyi alátámasztása a nemzetiség minden egyes tagjának teherbíróképessége alapján.

Egységes tábori, egységes munkát hirdető Szabó Béni, s így szűkséggé válik a felfogása a Magyar Népi Szövetség vezetőinek hasonló nézetével. Figyeltük a hatást: a szeretet tapsa fogadta a bemutatkozó beszédet, s maga Szabó Béni sem vonhatta ki magát a Magyar Népi Szövetség vezetői között nyíltan és őszintén megvitatott új feladatok alól. Nem azért jött ugyan, hogy szerepet vállaljon, hanem hogy meghívott vendégként véleményt mondjon el, a vélemények azonossága azonban a munka közösségét is magával hozta. Szabó Béni magaráváltotta a Magyar Népi Szövetség kezdeményezésére létesülő országos magyar segélyalap ügyének intézését.

Meglepetésszerűen megvonták

40 kolozsvári magyar vendéglős italmérési engedélyét

A vendéglátó iparosok szakszervezete sürgős intézkedést követel a sérelem orvoslására

KOLOZSVAR, január 8. A kolozsvári pénzügyigazgatóság néhány nap alatt több mint 40 kolozsvári magyar vendéglóst vonta meg az italmérési engedélyt. Ez az intézkedés nagy nyugtalanságot keltett városunkban, annál is inkább, mivel az engedélyek érvénytelen okokból történő felfüggesztése nagyon sok embert érintett.

A meglepetésszerű intézkedés érthetetlen a vendéglátó iparosok szakszervezete előtt is. A szakszervezet foglalkozva ezzel a kérdéssel, megállapította, hogy a pénzügyigazgató eljárása ellentétben áll a fővárosban kötött megállapodással, vagy pedig ott változott meg ebben a kérdésben az álláspont. Az elmúlt évi folyamán ugyanis a Vendéglátó Iparosok Szakszervezete küldöttsége Bukarestben ebben a kérdésben eljárva, azt az ígéretet kapta, hogy az ideiglenes italmérési engedéllyel rendelkező vendéglősök 1946 március 31-ig zavartalanul működhetnek.

A súlyos intézkedés kérdésében a vendéglősök szakszervezete a Magyar Népi Szövetséggel folytatott tárgyalások után a tegnapi nap folyamán küldöttséget mentesített a különféle hatóságokhoz, ezek között a pénzügyigazgatóhoz, a Kolozsváron tartózkodó pénzügyi államtitkárhoz és a megyefőnökhöz. Kérték az intézkedés azonnali felfüggesztését és az érdekeltek jogi helyzetének figyelembevételét.

Jogi szempontból ugyanis az a helyzet, hogy a felfüggesztett kereskedők és vendéglősök között több olyan van, aki szabályos adás-vételi szerződés megkötése alapján került abba a helyiségbe, ahol jelenleg is működik. A vendéglősök egyébként kimondták, hogy mindazoknak, akik 1940-ben vagy azután kényszerítő körülmények között el kellett hagyniuk üzlethelyiségüket, vagy ha elmenekültek vagy elszállásukkor vagy elszállításukkor anyagi károsodás érte őket, önkéntesen visszakapják azt.

Véleményünk szerint a pénzügyigazgató intézkedésének jelenlegi formája sérelmes. Lehetséges az az állapot, hogy a jogi helyzet figyelembevétele nélkül egyik napról a másikra évtizedek óta már ebben a szakmában dolgozó embereket lehetetlenné tegyenek akkor, amikor ebben az iparágban sohasem foglalatostkodó egyének új üzleteket nyitnak.

Végrehajtották a Groza-kormány kiegészítését

BUKAREST, január 8. A Groza-kormánynak a moszkvai határozatok alapján és szellemében való kiegészítése — hosszas tanácskozások után — megtörtént.

A miniszterelnökség hivatalosan közli: Az 1946. évi január 7-én este 9 óra körül Hatjanu Emil dr. egyetemi tanár, mint a Maniu Gyula vezetés alatt álló Nemzeti Parasztpárt képviselője és Romniceanu Mihail professzor, mint a I. C. Bratianu vezetés alatt álló Liberális Párt képviselője miniszteri minőségben letették a törvényes esküt az uralkodó kezébe, dr. Groza Péter miniszterelnök jelenlétében.

A Groza-kormány kiegészítése ezzel megtörtént. Legújabb jelentés szerint Visinszki szovjet külügyi népbiztoshelyettes 24 órán belül elutazik Bukarestből, hogy idejében Londonba érkezék az Egyesült Nemzetek megnyitó közgyűlésére.

Harriman, Amerika moszkvai és Clark-Kerr, Anglia moszkvai nagykövete, valamint a szövetséges bizott-

ság amerikai és angol tagjai néhány napig még Bukarestben maradnak, hogy a romániai szabad választások előkészítésében résztvegyenek.

WASHINGTON, január 8. (Ofpress). Jóltájékozott politikai körök véleménye szerint az Egyesült Nemzetek Szervezete csak a békeszerződések megszövegezése után kezdheti meg valójában működését és töltheti be megfelelő módon hivatását. Amerikai felfogás szerint az Egyesült Nemzetek egyik legfőbb feladata lesz a béke fenntartása és a nemzetek közötti biztonság megszilárdítása és nem az, hogy megoldja vagy rendezze azokat a kérdéseket, amelyek természetszerűleg a háború befejezése eredményeként merülnek fel.

Abban a tekintetben, hogy a béketárgyalásokon mely nemzetek vegyenek részt, az amerikai álláspont még nem alakult ki véglegesen, de általános felfogás szerint Románia és Bulgária részvétele a béketárgyalásokon csak akkor következhetik be, amikor a most kiegészített kormányt egy Londonban,

mint Washingtonban már elismerték.

Ennek ellenére egyes körök véleménye szerint egy Románia, mint Bulgária és az Egyesült Államok, valamint Anglia részéről már elismert kormányokkal rendelkező többi volt csatlós-államok képviselőinek részvételét a béketárgyalásokon engedélyeznék, hogy az érdekeltebb államok kiküldöttei tájékoztató adatokkal szolgáljanak, azzal a megszorítással azonban, hogy ezeknek az államoknak a képviselői nem vehetnek részt a vitákban.

Az Egyesült Államok Párisban — a Romániát és Bulgáriát érintő béketárgyalás megkötésének színhelyén — már most arra törekszik, hogy a kis nemzetek részvételét is lehetővé tegyék a béketárgyalásokon. Amerikai részről felmerült az a gondolat is, hogy a béketárgyalásokat ne a francia fővárosban folytassák le. Ebben a vonatkozásban jelenleg erős diplomáciai tevékenység folyik, hogy meggyezésre jussanak, mielőtt az Egyesült Nemzetek közgyűlése Londonban január 10-én megnyílik.

A magyar földművesek sérelmeit

még a tavasz kezdete előtt orvosolni kell

KOLOZSVAR, január 8. Ma, közel egy esztendővel a földreform megvalósítása után, már tisztán megállapítható, hogy Kolozs megyében a magyar földművelés érdekeit több helyen is háttérbe szorították. A kisajátításra kerülő földeket, több esetben is, nem az igényjogosult lakosság döntései szerint, hanem egyes önző érdekcsoportok akarata

szerint osztották szét. Így esett meg, hogy míg egyes helyeken a földosztó bizottság önkényeskedő elnökének nagygazda hozzátartozója földhöz jutott, ugyanabból a faluból teljesen nincstelen szegény földművesek egy barázda földet sem kaptak. Olyan eset is van, hogy amíg az Antonescu magyarüldöző politikája elől Eszakerdélybe menekült kisemberek 10—12 hold földjét elkobozták, jobb birtokosnak a törvényben meghatározott 50 hektáron felüli birtokát teljes egészében meghagyták.

A Groza-kormány demokratikus földreform-politikája azonban lehetőséget nyújt a magyar földművelő lakosságot súlyosan érintő sérelmek kiigazítására. A vármegyei hatóságok első ilyenirányú intézkedéseként feloszlatták a sármási földosztó bizottságot, amely, bár Sármás lakosságának 70 százaléka magyar, a földjuttatásoknál a magyar igényjogosultakat teljesen háttérbe szorította. A földosztó bizottság egy gúz-

gyári alkalmazottal az élen ugyanakkor több olyan magyar kisember földjét vette el, akiket a háború akarata ellenére sodort el lakóhelyükről.

A vármegyei hatóságok utasították a nagysármási községi elöljáróságot, hogy az igényjogosultak névsorát a demokratikus elveknek megfelelően újból állítsa össze, majd az igényjogosultakkal folytatott egyeztető tárgyalások után, véglegesítésre terjessze be a legfelsőbb vármegyei agrárbizottsághoz.

Reméljük, hogy ezt az intézkedést újabb követi. Megoldásra vár a Kis-kállyánban bekövetkezett sérelmek orvoslása is. Az aránytalanul felosztott több mint ezer hold földből utólagosan juttatni kell azoknak a magyar földműveseknek is, akik az elkobzott birtokon részben, bérben vagy mint gazdasági alkalmazottak dolgoztak. Jelenleg a kállyáni lakosság egyharmadát kitevő magyar földművesek a kisajátított területek még egyhuzasadat sem kaptak.

meg. A 25 százalékban magyar lakosságú Magyarfodorháza földosztó bizottságában 12 román taggal szemben csak két magyar van. Így következhetett be, hogy a kisajátított 196 hold földből 12 magyar család kapott összesen hat holdat, de ebből is két családtól már visszavettek egy holdat.

Bonchidán még a kora tavaszon 560 hold földet osztottak ki. A 45 százalékos magyarországi ebből körülbelül 60 holdat kapott. A 11 tagú földosztó bizottságban csupán két magyar földműves volt. Újabb értesülés szerint most rendre visszavesszük még azokat a magyar földművesektől is a földet, akiknek a tavaszon földet adtak.

Ez az utólagos indoklás nélküli földvisszavétel egyre gyakoribb eset. Erről hallunk a kolozsvári-kardosi határban, Kendülönán is, ahol a megközelítőleg sem az arányszámoknak megfelelően földhözjuttatott magyar földművesek egynehányától máris visszavették a földet.

A földreform végrehajtását véglegesítő vármegyei agrárbizottságra az a feladat vár, hogy igazságot tegyen ezekben a kérdésekben. Ott, ahol indulatok és önző érdekek alapján mérték ki a földeket, a törvénykezésnek megfelelően az igényjogosultak jogos kívánságait szerint a földjuttatásokat ki kell egyenlíteni. Egy ilyen nagyhorderejű történelmi jelentőségű kérdés, véleményünk szerint, semmiképpen sem véleglegesíthető egyik vagy másik nemzetiség rovására.

KISIPAROSOK!

A Román Kommunista Párt kolozs megyei bizottsága 1946 január 13-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel kisiparosaink problémáinak meglágyulására

nagygyűlést

rendez a vármegyei ház nagyeremében.

Gyertek el valamennyien!

Szállítási ügyekben forduljon bizalommal a

Transcolectiv

szállítási vállalatához,

Szabadság-tér 27.

Telefon: 617.

